

POLSKI KOMITET NORMALIZACJI I MIAR

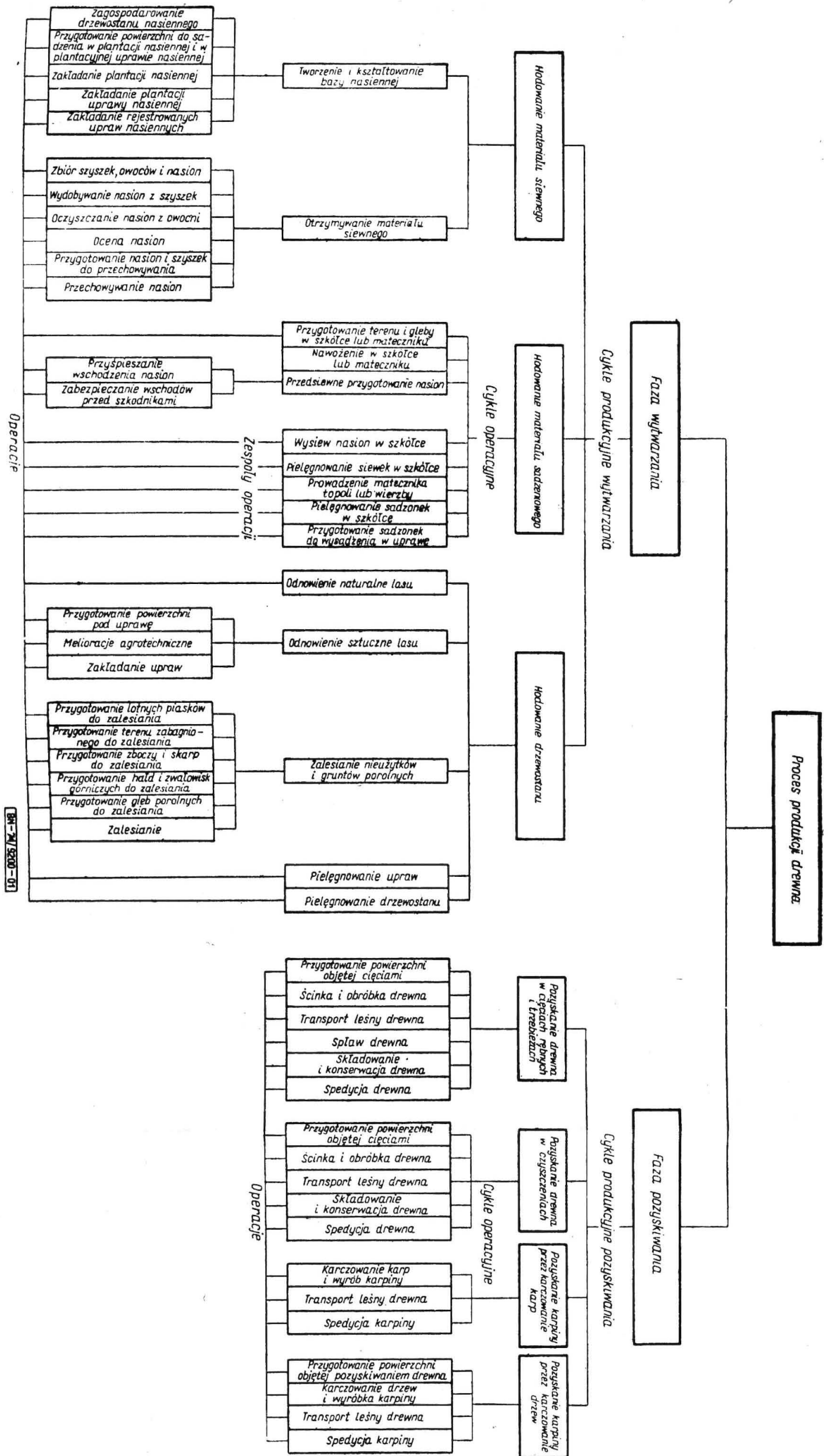
BN-74/9200-01

GOSPODARKA LEŚNA

PROCES PRODUKCJI

DREWNA

PODZIAŁ, NAZWY I OKREŚLENIA

Tablica 1

POLSKI KOMITET NORMALIZACJI I MIAR

BN-74/9200-01

GOSPODARKA LEŚNA

PROCES PRODUKCJI

DREWNA

PODZIAŁ, NAZWY I OKREŚLENIA

LEŚNICTWO	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-74
	GOSPODARKA LEŚNA Proces produkcji drewna Podział, nazwy i określenia	9200-01
		Grupa katalogowa 15 91

PRZEDMOWA

Intensyfikacja gospodarki leśnej stwarza konieczność stosowania coraz bardziej nowoczesnej technologii produkcji, która wymaga sprawniejszej niż dotychczas organizacji pracy. W fachowym języku leśników pojawia się, obok istniejących i nieuporządkowanych nazw i określeń, szereg nowych, tworzonych specjalnie lub adaptowanych z innych dziedzin gospodarki. W tym stanie rzeczy w wielu przypadkach, tak w literaturze fachowej jak i w praktyce, pod tę samą nazwę podkłada się różne pojęcia, co utrudnia porozumienie się zarówno organizatorów produkcji, jak i jej wykonawców. Niniejsza norma jest próbą uporządkowania słownictwa leśnego w zakresie głównej działalności leśnictwa, przebiegającej w ramach procesu produkcji drewna. Proces ten rozumiany jest jako zbiór operacji wykonywanych w dziale produkcyjnym gospodarstwa leśnego (np. zbieranie nasion, orka, transport drewna), natomiast nie obejmuje prac dotyczących przygotowania produkcji i kierowania nią (np. prac urządzeniowych, administracyjnych). Wobec różnorodności i zmienności stosowanych w procesie rozwiązań technologicznych, przyjęto zasadę takiego formułowania określeń poszczególnych nazw, aby nie tracąc na jednoznaczności mogły być one stosowane w różnych wariantach technologii produkcji. Konsekwentnie więc określenia nazw, jak też ich wzajemne usytuowanie w tekście normy, nie zostały powiązane z konkretnym kształtem procesu technologicznego. Z tego też powodu za najmniejszą jednostkę podziału procesu produkcji przyjęto operację.

Operacje grupowano w cykle operacyjne, tzn. grupy operacji mających podobny charakter i zdążających do wspólnego, etapowego celu (np. wyciąganie drewna z drzewostanu +wywóz drewna+wyładunek drewna = transport leśny drewna). W przypadku występowania w cyklu operacyjnym zbyt dużej liczby operacji, tworzono pośredni stopień podziału procesu, łącząc operacje w zespoły. W ten sposób otrzymano bardziej, przejrzysty obraz występujących prac. Cykle operacyjne grupowano w cykle produkcyjne, w wyniku których uzyskuje się określony produkt, półprodukt lub grupę produktów (np.: wytwarzanie materiału sadzeniowego, pozyskiwanie drewna w cięciach rębnych i trzebieżach). Następnie cykle produkcyjne grupowano w fazy produkcji, które wyraźnie różniac

Zgłoszona przez Instytut Badawczy Leśnictwa

Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Badawczego Leśnictwa dnia 15 maja 1974 r.

jako norma obowiązująca w zakresie opracowywania dokumentacji technicznej od dnia 1 stycznia 1975 r.

(Dz. Norm. i Miar nr 25/1974 poz. 78)

się zarówno charakterem prac, jak i efektem końcowym tworzą łącznie proces produkcji (faza wytwarzania drewna — drzewostan, faza pozyskiwania drewna — drewno o określonej jakości i wymiarach).

1. WSTĘP

Przedmiotem normy jest podział procesu produkcji drewna na elementy składowe oraz nazwy i określenia tych elementów.

2. PODZIAŁ

Schemat podziału procesu produkcji drewna podano w tabl. 1, (wklejka) szczegółowy podział — w tabl. 2.

Tablica 2. Szczegółowy podział procesu na operacje

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja	
		nazwa	numer
	CYKL OPERACYJNY: (3.2.1) Tworzenie i kształtowanie bazy nasiennej		
Hodowanie materiału siewnego	Zagospodarowanie drzewostanu nasiennego (3.2.2)	— wyznaczanie granic uznanego drzewostanu nasiennego i jego otuliny	3.2.3
		— wyznaczanie drzew do usunięcia w uznanym drzewostanie nasiennym	3.2.4
	Przygotowanie powierzchni do sadzenia w plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej (3.2.5)	— oczyszczanie powierzchni pod plantację nasienną i plantacyjną uprawę nasienną	3.2.6
		— orka pełna z plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.7
		— usuwanie korzeni z gleby w plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.8
		— nawożenie zielone w plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.9
		— kultywatorowanie gleby w plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.10

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja		
		nazwa	numer	
Hodowanie materiału siewnego	Zakładanie plantacji nasiennej (3.2.13)	— bronowanie gleby w plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.11	
		— zabezpieczanie granic plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawy nasiennej	3.2.12	
		— wyznaczanie miejsc sadzenia szczepów w plantacji nasiennej	3.2.14	
		— wysadzanie szczepów w plantacji nasiennej	3.2.15	
		Zakładanie plantacyjnej uprawy nasiennej (3.2.16)	— wyznaczanie miejsc sadzenia sadzonek w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.17
			— wysadzanie sadzonek w plantacyjnej uprawie nasiennej	3.2.18
			— oczyszczanie terenu pod rejestrowaną uprawę pochodną	3.2.20
			— orka pod rejestrowaną uprawę pochodną	3.2.21
			— usuwanie korzeni z terenu rejestrowanej uprawy pochodnej	3.2.22
		— kultywatorowanie gleby pod rejestrowaną uprawę pochodną	3.2.23	
	— bronowanie gleby pod rejestrowaną uprawę pochodną	3.2.24		
	— sadzenie sadzonek w rejestrowanej uprawie pochodnej	3.2.25		
	CYKL OPERACYJNY: (3.2.26) Otrzymywanie materiału siewnego			
	Zbiór szyszek, owoców lub nasion (3.2.27)	— obrywanie szyszek, owoców lub nasion	3.2.28	
		— przygotowanie terenu do zbioru nasion z ziemi	3.2.29	
	Wydobywanie nasion z szyszek (3.2.37)	— zbieranie nasion z ziemi	3.2.30	
		— podsuszanie szyszek	3.2.32	
		— termiczne wyluszczenie nasion	3.2.33	
		— mechaniczne wyluszczenie nasion	3.2.34	
		— odskrzydlenie nasion	3.2.35	

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja	
		nazwa	numer
Hodowanie materiału siewnego	Oczyszczanie nasion z owocni (3.2.37) Ocena nasion (3.2.40) Przygotowanie nasion i szyszek do przechowywania (3.2.43) Przechowywanie nasion (3.2.47)	— oczyszczanie nasion wydobytych z szyszek	3.2.36
		— rozmiękczenie owocni	3.2.38
		— oddzielanie nasion od owocni	3.2.39
		— pobieranie średnich próbek nasion	3.2.41
		— badanie siewnych właściwości nasion	3.2.42
		— pławienie nasion	3.2.44
		— wstępne podsuszanie nasion	3.2.45
		— przewietrzanie szyszek	3.2.46
		— konserwujące przechowywanie nasion	3.2.48
		— przygotowawcze przechowywanie nasion	3.2.49
Hodowanie materiału sadzeniowego	CYKL OPERACYJNY: (3.3.1) Przygotowanie terenu i gleby w szkółce lub w mateczniku		
		— zabezpieczanie granic szkółki lub matecznika	3.3.2
		— oczyszczanie powierzchni pod szkółkę lub matecznik	3.3.3
		— orka w szkółce lub w mateczniku	3.3.4
		— usuwanie korzeni z gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.5
		— kultywatorowanie gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.6
		— bronowanie gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.7
		— wałowanie gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.8
		— wyznaczanie kwater i grządek w szkółce lub w mateczniku	3.3.9
		CYKL OPERACYJNY: (3.3.10) Nawożenie w szkółce lub w mateczniku	
		— nawożenie zielone gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.11
		— nawożenie mineralne gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.12

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja		
		nazwa	numer	
Hodowanie materiału sadzeniowego		— nawożenie dolistne sadzonek w szkółce lub w mateczniku	3.3.13	
		— przygotowanie przyzm kompostowych	3.3.14	
		— przerabianie kompostu	3.3.15	
		— kompostowanie gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.16	
		— wapnowanie gleby w szkółce lub w mateczniku	3.3.17	
	CYKL OPERACYJNY: (3.3.18) Przedsięwzięcie przygotowanie nasion			
	Przyśpieszenie wschodzenia nasion (3.3.19)	— podkielkowanie nasion	3.3.20	
		— moczenie nasion	3.3.21	
		— skrapianie nasion	3.3.22	
		— przechładzanie nasion	3.3.23	
		— skaryfikowanie nasion	3.3.24	
		— parzenie nasion wrzątkiem	3.3.25	
		— traktowanie nasion kwasem (siarkowym, solnym)	3.3.26	
	Zabezpieczanie wschodów przed szkodami (3.3.27)	— miniowanie nasion	3.3.28	
		— traktowanie nasion fungicydami	3.3.29	
		— odkażanie gleby	3.3.30	
	CYKL OPERACYJNY: (3.3.31) Wysiew nasion w szkółce			
		— przygotowanie rowków lub taśm siewnych	3.3.32	
		— siew nasion	3.3.33	
	CYKL OPERACYJNY: (3.3.34) Pielęgnowanie siewek w szkółce			
		— ocienianie wysianych nasion lub siewek	3.3.35	
	— zraszanie grządek	3.3.36		
	— spulchnianie gleby w szkółce	3.3.37		
	— pielenie	3.3.38		
	— opryskiwanie pestycydami w szkółce	3.3.39		
	— zadymianie szkółki	3.3.40		
	— ściółkowanie gleby w szkółce	3.3.41		

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja		
		nazwa	numer	
Hodowanie materiału sadzeniowego	CYKL OPERACYJNY: (3.3.42) Prowadzenie matecznika topoli lub wierzby			
		— sadzenie sadzonek w mateczniku	3.3.43	
		— pielęgnowanie karp matecznych	3.3.44	
		— spulchnianie gleby w mateczniku	3.3.45	
		— pielenie	3.3.46	
		— opryskiwanie pestycydami	3.3.47	
		— wycinanie prętów topoli lub wierzby	3.3.48	
		— cięcie zrzesów	3.3.49	
		— sortowanie zrzesów	3.3.50	
		— pakowanie zrzesów	3.3.51	
		— przechowywanie zrzesów	3.3.52	
	CYKL OPERACYJNY: (3.3.53) Pielęgnowanie sadzonek w szkółce			
		— szkółkowanie siewek	3.3.54	
		— formowanie sadzonek	3.3.55	
CYKL OPERACYJNY: (3.3.56) Przygotowanie sadzonek do wysadzenia w uprawie				
	— wyjmowanie sadzonek	3.3.57		
	— sortowanie sadzonek	3.3.58		
	— dołowanie sadzonek	3.3.59		
	— przechowywanie sadzonek w chłodni	3.3.60		
	— pakowanie sadzonek	3.3.61		
	— przewóz sadzonek	3.3.62		
Hodowanie drzewostanu	CYKL OPERACYJNY: (3.4.1) Odnawianie naturalne lasu			
		— wyznaczanie drzew do usuwania	3.4.2	
		— ranienie gleby	3.4.3	
		— usuwanie drzew z drzewostanu	3.4.4	
	CYKL OPERACYJNY: (3.4.5) Odnawianie sztuczne lasu			
	Przygotowanie powierzchni pod uprawę (3.4.6)	— oczyszczanie terenu pod uprawę	3.4.7	
		— orka pełna gleby pod uprawę	3.4.8	
		— usuwanie korzeni z gleby pod uprawę	3.4.9	
		— wyorywanie bruzd	3.4.10	
		— spulchnianie bruzd	3.4.11	
— wykonywanie talerzy lub tarcz		2.4.12		
— wykonywanie jamek		3.4.13		

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja		
		nazwa	numer	
Hodowanie drzewostanu	Melioracje agrotechniczne (3.4.17)	— wykonywanie kopczyków	3.4.14	
		— naorywanie wałków, rabatowałków lub rabat	3.4.15	
		— likwidowanie rudawca	3.4.16	
		— wapnowanie gleby pod uprawę	3.4.18	
		— nawożenie mineralne gleby w uprawie	3.4.19	
		— kompostowanie gleby w uprawie	3.4.20	
		— łubinowanie gleby w uprawie	3.4.21	
		— ściółkowanie gleby w uprawie	3.4.22	
		— torfowanie gleby w uprawie	3.4.23	
		— podsypywanie torfu (lub gliny), do jamek	3.4.24	
	Zakładanie uprawy (3.4.27)	— wykładanie chrustu w uprawie	3.4.25	
		— piaskowanie gleby w uprawie	3.4.26	
		— wysadzanie sadzonek w uprawie	3.4.28	
		— siew nasion w uprawie	3.4.29	
	CYKL OPERACYJNY: (3.4.30) Zalesianie nieużytków i gruntów porolnych			
	Hodowanie drzewostanu	Przygotowanie lotnych piasków do zalesiania (3.4.31)	— płotkowanie wydm	3.4.32
			— darniowanie wydm	3.4.33
			— chrustowanie wydm	3.4.34
			— glinowanie wydm	3.4.35
			— zakładanie żywopłotów na wydmie	3.4.36
Przygotowanie zboczy i skarp do zalesiania (3.4.37)		— tarasowanie zboczy	3.4.38	
		— rowkowanie zboczy	3.4.39	
		— umacnianie zboczy płotkami	3.4.40	
		— ustalanie zboczy trawą	3.4.41	
Przygotowanie terenu zabagnionego do zalesiania (3.4.42)		— odwadnianie terenu zabagnionego	3.4.43	
		— naorywanie rabatowałków i rabat	3.4.44	
		— wykonywanie kopczyków	3.4.45	
Przygotowanie hałd przemysłowych i zwałowisk górniczych do zalesiania (3.4.47)		— wapnowanie gleby	3.4.46	
		— wyrównywanie hałdy i wysypiska	3.4.48	
		— dodawanie gleby produkcyjnej	3.4.49	
	— wapnowanie gleby	3.4.50		
	— szczepienie gleby próchnicą leśną	3.4.51		
	— ustalanie hałdy lub zwałowiska trawą	3.4.52		
	— ustalanie hałdy lub zwałowiska preparatami chemicznymi	3.4.53		

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja		
		nazwa	numer	
Hodowanie drzewostanu	Przygotowanie gleb porolnych do zalesiania (3.4.54)	— wyorywanie bruzd na glebach porolnych	3.4.55	
		— naorywanie wałków na glebach porolnych	3.4.56	
		— wykonywanie jamek na glebach porolnych	3.4.57	
		— szczepienie gleby porolnej glebą leśną	3.4.58	
		Zalesianie (3.4.59)	— wysadzanie sadzonek przy zalesianiu	3.4.60
			— siew nasion przy zalesianiu	3.4.61
	CYKL OPERACYJNY: (3.4.62) Pielęgnowanie upraw			
		— spulchnianie gleby w uprawie	3.4.63	
		— wycinanie chwastów w uprawie	3.4.64	
		— opryskiwanie pestycydami sadzonek w uprawie	3.4.65	
		— wykonanie poprawek w uprawie	3.4.66	
		— wykonanie uzupełnień w odnowieniach naturalnych	3.4.67	
		— przerzedzanie odnowień naturalnych i z siewu	3.4.68	
	CYKL OPERACYJNY: (3.4.69) Pielęgnowanie drzewostanu			
		— wyznaczanie czyszczeń i trzebieży	3.4.70	
	— wprowadzanie podszytów	3.4.71		
	— nawożenie mineralne gleby w drzewostanie	3.4.72		
	— opryskiwanie (lub opylanie) drzewostanu	3.4.73		
	— podkrzesywanie drzew	3.4.74		
Pozyskiwanie drewna w cięciach rębnych i trzebieżach	CYKL OPERACYJNY: (3.5.1) Przygotowanie powierzchni objętej cięciami			
		— wyznaczanie powierzchni objętej cięciami	3.5.2	

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja	
		nazwa	numer
Pozyskiwanie drewna w cięciach rębnych i trzebieżach		— usuwanie podszytu z powierzchni objętej cięciami	3.5.3
		— przygotowanie szlaków zrywkowych	3.5.4
	CYKL OPERACYJNY: (3.5.5) Ścinka i obróbka drewna		
		— przygotowanie stanowiska roboczego	3.5.6
		— ścinka drzewa	3.5.7
		— ściąganie drzewa zawieszzonego	3.5.8
		— okrzesywanie drzewa	3.5.9
		— manipulacja drewna	3.5.10
		— przerzynka drewna	3.5.11
		— łupanie drewna	3.5.12
		— korowanie drewna	3.5.13
		— wykrzesywanie gałęzi	3.5.14
		— wyrób wiązek gałęzi	3.5.15
		— zrębkowanie	3.5.16
		— odbiór drewna	3.5.17
	— uprzątnięcie powierzchni po ścinie i obróbce drewna	3.5.18	
CYKL OPERACYJNY: (3.5.19) Transport leśny drewna			
	— wyciąganie drewna z drzewostanu	3.5.20	
	— zrywka drewna	3.5.21	
	— podwóz drewna z lasu	3.5.22	
	— załadunek drewna na pojazd kołowy	3.5.23	
	— wywóz drewna	3.5.24	
	— wyładunek drewna z pojazdu kołowego	3.5.25	
CYKL OPERACYJNY: (3.5.26) Splaw drewna			
	— staczanie drewna	3.5.27	
	— formowanie tafli	3.5.28	
	— formowanie tratwy	3.5.29	
	— pływanka	3.5.30	
	— holowanie tratwy	3.5.31	
	— rozbrajanie tratwy	3.5.32	

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja	
		nazwa	numer
Pozyskiwanie drewna w cięciach rębnych i trzebieżach	CYKL OPERACYJNY: (3.5.33) Składowanie i konserwacja drewna		
	— myglowanie drewna	3.5.34	
	— ustawianie drewna stosowego	3.5.35	
	— malowanie czoła	3.5.36	
	— wbijanie esów	3.5.37	
	— zraszanie drewna	3.5.38	
	— opryskiwanie drewna	3.5.39	
	CYKL OPERACYJNY: (3.5.40) Spedycja drewna		
	— roztaczanie stosu (mygły)	3.5.41	
	— podwóz drewna na składnicy	3.5.42	
	— podciąganie drewna	3.5.43	
	— podtaczanie drewna	3.5.44	
	— załadunek drewna na wagon	3.5.45	
	Pozyskiwanie drewna w czyszczeniach	CYKL OPERACYJNY: (3.6.1) Przygotowanie powierzchni objętej cięciami	
— przygotowanie szlaków zrywkowych		3.6.2	
— wyznaczanie drzew do wycięcia		3.6.3	
CYKL OPERACYJNY: (3.6.4) Ścinka i obróbka drewna			
— przygotowanie drzewa do wycięcia		3.6.5	
— ścinka drzewa		3.6.6	
— okrzesywanie drzewa		3.6.7	
— wyrób wiązek (tyczek)		3.6.8	
— zrebkowanie		3.6.9	
CYKL OPERACYJNY: (3.6.10) Transport leśny drewna			
— wyciąganie drewna z drzewostanu		3.6.11	
— zrywka drewna		3.6.12	
— wywóz drewna		3.6.13	
CYKL OPERACYJNY: (3.6.14) Składowanie i konserwacja drewna			
— ustawianie drewna stosowego		3.6.15	
— zraszanie drewna		3.6.16	
CYKL OPERACYJNY: (3.6.17) Spedycja drewna			
— podwóz drewna na składnicy	3.6.18		
— załadunek drewna na wagon	3.6.19		
Pozyskiwanie karpiny przez karczowanie karp	CYKL OPERACYJNY: (3.7.1) Karczowanie karp i wyrób karpiny		
	— przygotowanie karpiny do wydobycia	3.7.2	
	— przecinanie karpiny w ziemi	3.7.3	

cd. tabl. 2

Cykl produkcyjny	Zespół operacji	Operacja	
		nazwa	numer
Pozyskiwanie karpiny przez karczowanie karp		— wydobywanie karpiny z ziemi	3.7.4
		— oczyszczanie karpiny	3.7.5
		— łupanie karpiny	3.7.6
	CYKL OPERACYJNY: (3.7.7) Transport leśny drewna		
		— zrywka karpiny	3.7.8
		— zrywka karpiny	3.7.9
		— wywóz karpiny	3.7.10
		— ustawianie drewna stosowego	3.7.11
	CYKL OPERACYJNY: (3.7.12) Spedycja karpiny		
		— podwóz karpiny na składnicy	3.7.13
		— załadunek karpiny na wagon	3.7.14
	CYKL OPERACYJNY: (3.8.1) Przygotowanie powierzchni objętej pozyskaniem drewna		
	— wyznaczanie powierzchni objętej pozyskaniem drewna	3.8.2	
	— usuwanie podszytu z powierzchni objętej pozyskaniem drewna	3.8.3	
Pozyskiwanie karpiny przez karczowanie drzew	CYKL OPERACYJNY: (3.8.4) Karczowanie drzew i wyróbka karpiny		
		— obalanie drzewa z korzeniami	3.8.5
		— odcięcie karpiny	3.8.6
		— oczyszczanie karpiny	3.8.7
		— łupanie karpiny	3.8.8
	CYKL OPERACYJNY: (3.8.9) Transport leśny drewna		
		— zrywka drewna	3.8.10
		— zrywka karpiny	3.8.11
		— zrywka karpiny	3.8.12
		— wywóz karpiny	3.8.13
		— ustawianie drewna stosowego	3.8.14
	CYKL OPERACYJNY: (3.8.15) Spedycja karpiny		
	— podwóz karpiny na składnicy	3.8.16	
	— załadunek karpiny na wagon	3.8.17	

3. NAZWY I OKREŚLENIA

3.1. Proces produkcyjny, jego fazy i cykle produkcyjne

(3.1.1) produkcja drewna — główny proces produkcyjny w gospodarstwie leśnym obejmujący bezpośrednią działalność produkcyjną (technologiczną, transportową itp.), od wytwarzania materiału wyjściowego (nasienia) do przekazania odbiorcy głównego wyrobu w postaci określonego sortymentu drzewnego.

(3.1.2) wytwarzanie drewna — faza głównego procesu produkcyjnego w gospodarstwie leśnym obejmująca zakładanie i pielęgnowanie lasu.

(3.1.3) hodowanie materiału siewnego — cykl produkcyjny, w wyniku którego otrzymuje się do wysiewu nasiona o pożądanych właściwościach dziedzicznych i siewnych.

(3.1.4) hodowanie materiału sadzeniowego — cykl produkcyjny, w wyniku którego otrzymuje się siewki lub sadzonki wymaganej jakości hodowlanej do zakładania upraw leśnych lub plantacji i zadrzewień.

(3.1.5) hodowanie drzewostanu — cykl produkcyjny, w wyniku którego otrzymuje się drzewostan dostarczający drewna i innych produktów leśnych (np. grzybów) lub spełniający funkcje pozaprodukcyjne (np. ochronne, rekreacyjne).

(3.1.6) pozyskiwanie drewna — faza głównego procesu produkcyjnego w gospodarstwie leśnym realizowana w różnych etapach rozwoju drzewostanu, obejmująca prace od ściarki drzew do przekazania odbiorcy drewna o określonych wymiarach i jakości.

(3.1.7) pozyskiwanie drewna w cięciach rębnych i trzebieżach — cykl produkcyjny, w wyniku którego otrzymuje się z nadziemnej części drzew głównie grubiznę.

(3.1.8) pozyskiwanie drewna w czyszczeniach — cykl produkcyjny, w wyniku którego otrzymuje się z nadziemnej części drzew głównie drobnicę.

(3.1.9) pozyskiwanie karpiny — cykl produkcyjny, w wyniku którego otrzymuje się karpinę z podziemnej części drzew o dojrzałości rębnej; rozróżnia się karczowanie karp i karczowanie drzew. Karczowanie drzew przeprowadza się w powiązaniu z cyklem produkcyjnym wg (3.1.7).

3.2. Elementy cyklu produkcyjnego hodowania materiału siewnego

(3.2.1) tworzenie i kształtowanie bazy nasiennej — cykl operacyjny polegający na zagospodarowywaniu uznanych drzewostanów nasiennych oraz zakładaniu rejestrowanych upraw pochodnych, plantacyjnych upraw nasiennych i plantacji nasiennych, w celu otrzymania nasion o ulepszonych właściwościach dziedzicznych.

(3.2.2) zagospodarowanie drzewostanu nasiennego — zespół operacji wykonywanych po uznaniu drzewostanu za nasienne przez powołaną do tego jednostkę, polegający na wyznaczaniu granic drzewostanu i jego otuliny oraz wyznaczaniu drzew do usunięcia.

(3.2.3) wyznaczanie granic uznanego drzewostanu nasiennego i jego otuliny — operacja polegająca na trwałym oznaczaniu w określony sposób drzew wskazujących granicę między drzewostanem nasieniem i jego otuliną oraz zewnętrzną granicę tej otuliny.

(3.2.4) wyznaczanie drzew do usunięcia w uznanym drzewostanie nasieniem — operacja polegająca na widocznym oznaczaniu wszystkich drzew chorych i wyraźnie wadliwych oraz niezbędnej liczby drzew z warstwy współpanujących, w celu stworzenia optymalnych warunków do obradzania pozostającym drzewom o najlepszych cechach hodowlanych. Wykonuje się w powiązaniu z cyklem operacyjnym wg (3.5.5).

(3.2.5) przygotowanie powierzchni do sadzenia w plantacji nasiennej i w plantacyjnej uprawie nasiennej — zespół operacji polegający na oczyszczaniu powierzchni i zabezpieczaniu granic powierzchni oraz na przygotowaniu gleby. Wykonuje się w powiązaniu z cyklem operacyjnym wg (3.7.1).

(3.2.6) oczyszczanie powierzchni pod plantację nasienną i plantacyjną uprawę nasienną — operacja polegająca na uprzątnięciu z wyznaczonej powierzchni odpadów zrębowych oraz usunięciu karp wg (3.7.4) i (3.7.8) w celu ułatwienia orki.

(3.2.7) orka pełna w plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja polegająca na podcinaniu i odwracaniu warstwy gleby o określonej grubości przy użyciu pługa leśnego lub rolniczego.

(3.2.8) usuwanie korzeni z gleby w plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja polegająca na wydobywaniu z gleby i usuwaniu poza powierzchnię plantacji korzeni drzew i krzewów z poprzedniego drzewo-

stanu, przy użyciu odpowiedniego sprzętu (np. bron lub kultywatora) w celu ułatwienia spulchniania gleby.

(3.2.9) nawożenie zielone w plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja polegająca na przyorywaniu w określonym terminie lubinu (roślin strączkowych) w celu wzbogacenia gleby w składniki organiczne i poprawienia jej właściwości fizycznych.

(3.2.10) kultywatorowanie gleby w plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja polegająca na zruszaniu, rozkruszaniu i przemieszaniu warstwy gleby przy użyciu np. kultywatora w celu jej spulchnienia i zmniejszenia parowania.

(3.2.11) bronowanie gleby w plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja polegająca na powierzchniowym zruszaniu gleby i rozbijaniu grud przy użyciu np. bron w celu wytworzenia spulchnionej warstwy wyrównanej gleby i zmniejszenia parowania.

(3.2.12) zabezpieczanie granic plantacji nasiennej i plantacyjnej uprawy nasiennej — operacja polegająca na trwałym ogrodzeniu powierzchni (np. siatką drucianą) w celu zapobiegania szkodom powodowanym przez zwierzynę, zwierzęta domowe i ludzi.

(3.2.13) zakładanie plantacji nasiennej — zespół operacji polegający na wyznaczaniu miejsc sadzenia szczepów w plantacji oraz wysadzaniu tych szczepów stanowiących wegetatywne potomstwo określonej liczby drzew doborowych.

(3.2.14) wyznaczanie miejsc sadzenia szczepów w plantacji nasiennej — operacja polegająca na oznaczaniu miejsca sadzenia każdego z przygotowanych szczepów na powierzchni, zgodnie z planem ich rozmieszczenia i przy zachowaniu określonej więźby.

(3.2.15) wysadzanie szczepów w plantacji nasiennej — operacja polegająca na umieszczaniu w glebie szczepu, w sposób stosowany przy sadzeniu wieloletnich sadzonek z bryłką, zgodnie z planem rozmieszczenia szczepów na powierzchni.

(3.2.16) zakładanie plantacyjnej uprawy nasiennej — zespół operacji polegający na wysadzaniu wieloletnich, szkółkowanych sadzonek stanowiących generatywne potomstwo określonej liczby drzew doborowych, zgodnie z opracowanym planem rozmieszczenia tych sadzonek na powierzchni uprawy.

(3.2.17) wyznaczanie miejsc sadzenia sadzonek w plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja wg (3.2.14).

(3.2.18) wysadzanie sadzonek w plantacyjnej uprawie nasiennej — operacja polegająca na umieszczaniu w glebie wieloletniej sadzonki z bryłką, zgodnie z planem rozmieszczenia uprawy na powierzchni.

(3.2.19) zakładanie rejestrowanych upraw pochodnych — zespół operacji polegający na oczyszczaniu terenu pod uprawę, przygotowywaniu gleby oraz osadzeniu sadzonek stanowiących generatywne potomstwo określonego drzewostanu nasiennego. Wykonuje się w powiązaniu z cyklem operacyjnym wg (3.7.1).

(3.2.20) oczyszczanie terenu pod rejestrowaną uprawę pochodną — operacja wg (3.2.6).

(3.2.21) orka pod rejestrowaną uprawę pochodną — operacja wg (3.2.7).

(3.2.22) usuwanie korzeni z terenu rejestrowanej uprawy pochodnej — operacja wg (3.2.8)

(3.2.23) kultywatorowanie gleby pod rejestrowaną uprawę pochodną — operacja wg (3.2.10).

(3.2.24) bronowanie gleby pod rejestrowaną uprawę pochodną — operacja wg (3.2.11).

(3.2.25) sadzenie sadzonek w rejestrowanej uprawie pochodnej — operacja polegająca na maszynowym lub ręcznym umieszczaniu sadzonek w glebie w określonej więźbie i w sposób dostosowany do ich gatunku i wieku.

(3.2.26) otrzymywanie materiału siewnego — cykl operacyjny polegający na zbiorze szyszek, owoców i nasion drzew i krzewów leśnych, wyłuszczeniu nasion z szyszek lub wydobywaniu nasion z owoców, badaniu siewnej jakości nasion i przechowywaniu nasion do czasu wysiewu w szkółce lub uprawie.

(3.2.27) zbiór szyszek, owoców lub nasion — zespół operacji polegający na obrywaniu szyszek, owoców albo zbieraniu nasion z ziemi.

(3.2.28) obrywanie szyszek, owoców lub nasion — operacja polegająca na oddzielaniu szyszek, owoców lub nasion przy użyciu narzędzi pomocniczych (np. kulki) od gałęzi drzew stojących (w drzewostanach nasiennych) lub drzew ściętych.

(3.2.29) przygotowanie terenu do zbioru nasion z ziemi — operacja polegająca na usuwaniu gałęzi, kamieni, wcześniej opadłych nasion pustych lub uszkodzonych przez owady spod wybranych drzew obficie obradzających, w celu ułatwienia zbioru dobrych nasion.

(3.2.30) zbieranie nasion z ziemi — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym (np. za pomocą aparatu ssącego), wybieraniu nasion opadłych na ziemię lub zgarnianiu ich (np. za pomocą miotelki) do naczyń i worków.

(3.2.31) wydobywanie nasion z szyszek — zespół operacji polegający na wyluszczeniu, odskrzydłaniu i oczyszczaniu nasion.

(3.2.32) podsuszanie szyszek — operacja polegająca na działaniu na szyszki suchym powietrzem o określonej temperaturze przez określony czas w celu przygotowania tych szyszek do wyluszczenia termicznego w wyluszczeniach sztucznie ogrzewanych lub do wyluszczenia mechanicznego.

(3.2.33) termiczne wyluszczenie nasion — operacja polegająca na działaniu na szyszki określonym układem warunków cieplnych i wilgotnościowych w wyluszczeniach sztucznie ogrzewanych lub słonecznych w celu spowodowania dostatecznego odchylenia się łusek w szyszkach i wypadnięcia nasion spod tych łusek.

(3.2.34) mechaniczne wyluszczenie nasion — operacja polegająca na kruszeniu i ścieraniu łusek w podsuszonych szyszkach w pojemnikach specjalnych maszyn w celu spowodowania wypadnięcia nasion z szyszek.

(3.2.35) odskrzydłanie nasion — operacja polegająca na mechanicznym lub ręcznym oddzielaniu skrzydełek, stosowana do termicznie wyluszczanych nasion gatunków iglastych.

(3.2.36) oczyszczanie nasion wydobytych z szyszek — operacja polegająca na oddzielaniu (np. przy zastosowaniu prądu powietrza lub sit) nasion drobnych od zanieczyszczeń (np. pokruszonych skrzydełek i łusek, nasion pustych) w celu ułatwienia poprawnego przechowywania nasion i ich wysiewu.

(3.2.37) oczyszczanie nasion z owocni — zespół operacji polegający na rozmiękczeniu owocni i oddzielaniu od niej nasion (pestek).

(3.2.38) rozmiękczenie owocni — operacja polegająca na moczeniu owoców w wodzie o określonej temperaturze przez określony czas w celu łatwiejszego oddzielenia nasion od owoców.

(3.2.39) oddzielanie nasion od owocni — operacja polegająca na mechanicznym lub ręcznym przecieraniu owoców na sitach pod strumieniem wody, w celu uzyskania czystych nasion, które można właściwie przechowywać i wysiewać.

(3.2.40) ocena nasion — zespół operacji polegający na pobieraniu i przesyłaniu do stacji oceny nasion średnich próbek nasion oraz badaniu właściwości siewnych tych nasion.

(3.2.41) pobieranie średnich próbek nasion — operacja polegająca na pobieraniu reprezentatywnej próbki z danej partii nasion, zgodnie z obowiązującą normą i przesłaniu jej do stacji oceny nasion.

(3.2.42) badanie siewnych właściwości nasion — operacja polegająca na określaniu — przy zastosowaniu wymaganej metodyki — takich właściwości, jak energia i zdolność kiełkowania, żywotność, zdrowotność, czystość, wilgotność i masa 1000 nasion, wykonywana w celu kontrolowania poprawności pozyskania lub wyłuszczenia i przechowywania nasion oraz wyliczania normy ich wysiewu w szkółce.

(3.2.43) przygotowanie nasion i szyszek do przechowywania — zespół operacji polegający na pławieniu nasion, wstępnym podsuszaniu nasion lub przewietrzaniu szyszek.

(3.2.44) pławienie nasion — operacja polegająca na oddzielaniu w wodzie nasion pełnych dębu i buka od pustych lub uszkodzonych przez owady.

(3.2.45) wstępne podsuszanie nasion — operacja polegająca na rozkładaniu w przewiewnym miejscu nasion o nadmiernej wilgotności (np. świeżo zebranych, pławionych) i okresowym przegarnianiu ich w celu obniżenia zawartej w nich wilgotności do poziomu umożliwiającego poprawne przechowywanie.

(3.2.46) przewietrzanie szyszek — operacja polegająca na okresowym, pionowym lub poziomym przemieszczaniu (przesypywaniu), szyszek w magazynie w celu umożliwienia im stopniowego wysychania, zapobiegającego zaparzeniu się i ułatwiającego ich łuszczenie.

(3.2.47) przechowywanie nasion — zespół operacji umożliwiających zachowanie siewnych właściwości nasion na niezmiennym poziomie przez wymagany okres — konserwujące przechowywanie nasion lub umożliwiających prawidłowy przebieg procesów biochemicznych, warunkujących rychłe kiełkowanie nasion po wysiewie — przygotowawcze przechowywanie nasion.

(3.2.48) konserwujące przechowywanie nasion — operacja stosowana do nasion zdolnych do kiełkowania niezwłocznie po wysiewie, polegająca na umieszczeniu ich w pojemnikach zamkniętych lub otwartych, w workach albo luzem w przyzmacach lub w dołach i przetrzymywaniu ich tam w określonych warunkach cieplnych i wilgotnościowych przez wymagany czas; rozróżnia się przechowywanie: na sucho, w obniżonej temperaturze, luzem, w warunkach umiarkowanej wilgotności, w piasku, w dołach.

(3.2.49) przygotowawcze przechowywanie nasion — operacja stosowana do nasion niezdolnych do kiełkowania niezwłocznie po wysiewie (przelegujących na skutek np. niedojrzałości fizjologicznej, uśpienia zarodka, oporu łupiny) polegająca na mieszaniu ich z gruboziarnistym piaskiem i umieszczeniu w określonych warunkach ciepła (stałych lub zmiennych), wilgotności i dostępu powietrza; rozróżnia się: dołowanie, stratyfikowanie stopniowane i stratyfikowanie zwykłe.

3.3 Elementy cyklu produkcyjnego hodowania materiału sadzeniowego

(3.3.1) przygotowanie terenu i gleby w szkółce lub w mateczniku — cykl operacyjny polegający na oczyszczaniu terenu, przygotowaniu gleby, wyznaczeniu kwater i grządek oraz zabezpieczeniu granic. Wykonuje się w powiązaniu z cyklem operacyjnym wg (3.7.1).

(3.3.2) zabezpieczanie granic szkółki lub matecznika — operacja wg (3.2.12).

(3.3.3) oczyszczanie powierzchni pod szkółkę lub matecznik — operacja wg (3.2.6).

(3.3.4) orka w szkółce lub w mateczniku — operacja wg (3.2.7).

(3.3.5) usuwanie korzeni z gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja wg (3.2.8).

(3.3.6) kultywatorowanie gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja wg (3.2.10).

(3.3.7) bronowanie gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja wg (3.2.11).

(3.3.8) wałowanie gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja polegająca na ugniataniu i równaniu wierzchniej warstwy gleby za pomocą wałów różnego typu.

(3.3.9) wyznaczanie kwater i grządek w szkółce lub w mateczniku — operacja polegająca na dzieleniu powierzchni na mniejsze jednostki w celu optymalnego wykorzystania obszaru szkółki lub matecznika i ułatwienia pracy przy wysiewie nasion i szkółkowaniu siewek lub przy wysadzaniu zrzesów, wykonywana za pomocą prostych narzędzi (np. sznurów, łopat).

(3.3.10) nawożenie w szkółce lub w mateczniku — cykl operacyjny polegający na nawożeniu gleby nawozami zielonymi, mineralnymi lub kompostem oraz na wapnowaniu.

(3.3.11) nawożenie zielone gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja wg (3.2.9).

(3.3.12) nawożenie mineralne gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja polegająca na mechanicznym lub ręcznym rozsypywaniu na powierzchni gleby w określonych terminach sztucznych nawozów w ilościach dostosowanych do potrzeb hodowanych siewek i sadzonek.

(3.3.13) nawożenie dolistne sadzonek w szkółce lub w mateczniku — operacja polegająca na zraszaniu siewek i sadzonek roztworami wodnymi nawozów mineralnych w celu szybkiego dostarczania roślinom substancji pokarmowych.

(3.3.14) przygotowanie pryzm kompostowych — operacja polegająca na układaniu odpadów organicznych w zmieszaniu z określoną ilością nawozów mineralnych w stosy, o określonych wymiarach i kształcie, przy użyciu narzędzi ręcznych lub urządzeń mechanicznych.

(3.3.15) przerabianie kompostu — operacja polegająca na mieszaniu pryzm kompostowych przy użyciu narzędzi ręcznych lub mechanicznych w celu uzyskania równomiernej mineralizacji materiałów zgromadzonych w pryzmach.

(3.3.16) kompostowanie gleby w szkółce lub w matecznikach — operacja polegająca na rozsypywaniu dojrzałego kompostu na powierzchni gleby i przemieszaniu go z glebą w celu wzbogacenia jej w składniki organiczne i mineralne.

(3.3.17) wapnowanie gleby w szkółce lub w mateczniku — operacja polegająca na powierzchniowym rozsiewaniu i przemieszaniu z glebą nawozów

wapniowych w celu zmniejszenia kwasowości i poprawienia fizycznych właściwości gleby.

(3.3.18) przedsiwne przygotowanie nasion — cykl operacyjny polegający na wykonywaniu operacji prowadzących do przyspieszenia wschodzenia nasion oraz zabezpieczania wschodów przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta i grzyby.

(3.3.19) przyspieszenie wschodzenia nasion — zespół operacji polegający na podkiełkowywaniu, moczeniu, skrapianiu, przechładzaniu, skaryfikowaniu, parzeniu wrzątkiem lub traktowaniu nasion kwasem (siarkowym, solnym).

(3.3.20) podkiełkowywanie nasion — operacja polegająca na umieszczaniu nasion (np. brzozy) w piasku o dużej wilgotności i w określonej temperaturze na krótki okres przed wysiewem w celu wywołania początków kiełkowania.

(3.3.21) moczenie nasion — operacja polegająca na zalewaniu nasion wodą, zwłaszcza przechowywanych na sucho, na określony czas przed wysiewem w celu umożliwienia im wchłonięcia wody niezbędnej do rozpoczęcia procesów biochemicznych przyspieszających kiełkowanie.

(3.3.22) skrapianie nasion — operacja stosowana do nasion przechowywanych luzem (np. dębu, buka) polegająca na powtarzanym okresowo przed wysiewem zraszaniu ich wodą i przegarnianiu w celu wyrównania ubytku wilgotności w czasie przechowywania.

(3.3.23) przechładzanie nasion — operacja stosowana np. do nasion jedlicy lub wejmutki polegająca na umieszczaniu namoczonych nasion na określony czas w ujemnej temperaturze (około -5°C) niezbędnej do prawidłowego przebiegu procesów biochemicznych warunkujących kiełkowanie nasion.

(3.3.24) skaryfikowanie nasion — operacja polegająca na przecieraniu nasion o twarde łupinach (np. twardonasiennej robinii) w ostroziarnistym piasku w celu zmniejszenia grubości i spoistości łupin oraz spowodowania łatwiejszego przenikania wody do wnętrza nasion.

(3.3.25) parzenie nasion wrzątkiem — operacja polegająca na zalewaniu nasion niektórych gatunków liściastych (np. robinii) wrzącą wodą i pozostawianiu ich do ostygnięcia w celu rozmiękczenia łupin, ułatwiającego przenikanie wody do nasion po ich wysiewie.

(3.3.26) traktowanie nasion kwasem (siarkowym, solnym) — operacja polegająca na zalewaniu nasion (np. pestek) stężonym kwasem na określony (bardzo

krótki) czas w celu zmiękczenia łupin nasiennych umożliwiającego przenikanie wody do nasion po ich wysiewie.

(3.3.27) zabezpieczenie wschodów przed szkodami — zespół operacji wykonywanych bezpośrednio przed wysiewem polegający na miniowaniu nasion lub na traktowaniu ich albo gleby pestycydami.

(3.2.28) miniowanie nasion — operacja polegająca na powlekanii nasion minią (tlenkiem ołowiu) w celu zabezpieczenia kiełków przed zjadaniem przez ptaki.

(3.3.29) traktowanie nasion fungicydami — operacja polegająca na powierzchniowym pokrywaniu nasion preparatem grzybobójczym w celu zniszczenia grzybów występujących na łupinach i zabezpieczenia tych nasion przed rzybami istniejącymi w glebie.

(3.3.30) odkazanie gleby — operacja polegająca na wprowadzaniu do powierzchniowej warstwy gleby preparatów pestycydowych w celu zlikwidowania występujących w glebie grzybów i owadów szkodliwych dla wysianych nasion.

(3.3.31) wysiew nasion w szkółce — cykl operacyjny polegający na przygotowaniu rowków lub taśm siewnych, rozsiewie nasion i przykryciu ich lub wciśnięciu.

(3.3.32) przygotowanie rowków lub taśm siewnych — operacja polegająca na wykonaniu na kwaterach lub grządkach rowków lub taśm przy użyciu prostych narzędzi (np. znaczników zębowych lub kołowych) w celu umieszczenia nasion na głębokości dostosowanej do ich wielkości, przy wysiewie ręcznym

(3.3.33) siew nasion — operacja wykonywana ręcznie lub mechanicznie (np. siewnikiem) polegająca na równomiernym rozmieszczaniu nasion w przygotowanych rowkach lub taśmach przy siewie rzędownym lub taśmowym albo na całej powierzchni grządki (kwatery) przy siewie pełnym oraz przykryciu tych nasion (np. próchnicą, piaskiem) lub wciśnięciu do gleby

(3.3.34) pielęgnowanie siewek w szkółce — cykl operacyjny polegający na ocienianiu siewek, zraszaniu i spulchnianiu gleby oraz zwalczaniu chwastów, szkodliwych owadów i grzybów.

(3.3.35) ocienianie wysianych nasion lub siewek — operacja stosowana bezpośrednio po wysiewie nasion i w pierwszym okresie rozwoju siewek polegająca na osłanianiu kwater lub grządek (np. przy użyciu mat) w celu zapewnienia

korzystnych warunków wilgotnościowych i ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem lub przymrozkami.

(3.3.36) zraszanie grządek — operacja polegająca na okresowym, ręcznym lub mechanicznym (deszczowanie) polewaniu grządek wodą w celu uzupełnienia wilgoci w glebie.

(3.3.37) spulchnianie gleby w szkółce — operacja polegająca na rozkruszaniu wierzchniej warstwy gleby w międzyrzędach narzędziami ręcznymi lub mechanicznymi w celu zmniejszenia parowania wody z gleby i poprawienia w niej warunków powietrznych oraz niszczenia chwastów przez podcinanie ich korzeni.

(3.3.38) pielenie — operacja, polegająca na ręcznym lub mechanicznym wrywaniu lub wycinaniu i usuwaniu chwastów.

(3.3.39) opryskiwanie pestycydami w szkółce — operacja polegająca na opryskiwaniu międzyrzędów herbicydami w celu zwalczania chwastów, albo na opryskiwaniu siewek fungicydami lub insektycydami w celu likwidowania szkodliwych grzybów i owadów.

(3.3.40) zadymianie szkółki — operacja polegająca na wytwarzaniu nad siewkami warstwy dymu (np. z ogniska lub świec dymnych) w celu zabezpieczenia młodych siewek przed późnymi przymrozkami.

(3.3.41) ściółkowanie gleby w szkółce — operacja polegająca na rozkładaniu w międzyrzędach warstwy liściastej ściółki leśnej, słomy, trocin itp. w celu zmniejszenia parowania wody z gleby, zapobiegania rozwojowi chwastów lub zapobiegania wysadzaniu sadzonek przez mróz wczesną wiosną.

(3.3.42) prowadzenie matecznika topoli lub wierzby — cykl operacyjny polegający na wysadzaniu sadzonek, formowaniu i pielęgnowaniu karp matecznych, spulchnianiu gleby, pieleniu, stosowaniu pestycydów oraz cięciu i przechowywaniu zrzesów zdrewniałych.

(3.3.43) sadzenie sadzonek w mateczniku — operacja polegająca na umieszczaniu w glebie wg (3.2.25) sadzonek odmian topoli lub wierzby, odmian wchodzących do doboru krajowego.

(3.3.44) pielęgnowanie karp matecznych — operacja polegająca na usuwaniu z karp zbędnych pędów w celu wyhodowania pędów prawidłowo rozwiniętych, które dostarczą zrzesów o pożądanej jakości.

(3.3.45) spulchnianie gleby w mateczniku — operacja wg (3.3.37).

(3.3.46) pielenie — operacja wg (3.3.38).

(3.3.47) opryskiwanie pestycydami — operacja wg 3.3.39).

(3.3.48) wycinanie prętów topoli lub wierzby — operacja polegająca na obcinaniu zdrewniałych i zdrowych prętów z karp matecznych.

(3.3.49) cięcie zrzesów — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym dzieleniu prętów w określony sposób na odcinki o wymaganej długości lub liczbie pączków.

(3.3.50) sortowanie zrzesów — operacja polegająca na usuwaniu, na podstawie oceny makroskopowej, wszystkich zrzesów z oznakami porażenia przez grzyby i owady, uszkodzonych mechanicznie lub z innych przyczyn (np. z powodu wymiarów) nieodpowiadających przyjętym wymaganiom.

(3.3.51) pakowanie zrzesów — operacja polegająca na wiązaniu zrzesów uznanych przy sortowaniu za dobre, w wiązki o określonej liczebności i zaopatrywaniu tych wiązek w etykiety z wymaganymi oznaczeniami (np. odmiany klonu).

(3.3.52) przechowywanie zrzesów — operacja polegająca na umieszczaniu zrzesów luzem lub w etykietowanych wiązках w ocienionych dołach pod warstwą piasku lub w chłodni do czasu wysadzenia ich w szkółce.

(3.3.53) pielęgnowanie sadzonek w szkółce — cykl operacyjny polegający na szkółkowaniu siewek i formowaniu sadzonek.

(3.3.54) szkółkowanie siewek — operacja polegająca na przesadzaniu siewek na wydzielonych powierzchniach w wieźbie zależnej od gatunku, wieku i przeznaczenia hodowlanego materiału w celu uzyskania sadzonek o obfitych i skupionych systemach korzeniowych oraz pożądanym wymiarach części nadziemnej.

(3.3.55) formowanie sadzonek — operacja stosowana do starszych sadzonek gatunków liściastych, zwłaszcza wyhodowanych ze zrzesów, polegająca na usuwaniu lub częściowym przycinaniu bocznych pędów i pączków w celu nadania sadzonkom pożądanego pokroju.

(3.3.56) przygotowanie sadzonek do wysadzania w uprawie — cykl operacyjny polegający na wyjmowaniu, sortowaniu, przechowywaniu, pakowaniu i przewożeniu sadzonek.

(3.3.57) wyjmowanie sadzonek — operacja polegająca na wydobywaniu sadzonek z gleby za pomocą sprzętu mechanicznego (np. wyorywacza) lub narzędzi ręcznych.

(3.3.58) sortowanie sadzonek — operacja wg (3.3.50).

(3.3.59) dołowanie sadzonek — operacja polegająca na umieszczaniu przesortowanych sadzonek w ocienionym dole i okryciu korzeni piaskiem w celu zabezpieczenia ich przed wyschnięciem, uszkodzeniem i przedwczesnym rozpoczęciem wegetacji.

(3.3.60) przechowywanie sadzonek w chłodni — operacja polegająca na umieszczaniu przesortowanych sadzonek w pomieszczeniu o stałej temperaturze zbliżonej do 0°C i wymaganej wilgotności powietrza w celu zabezpieczenia ich przed wyschnięciem i przedwczesnym rozpoczęciem wegetacji.

(3.3.61) pakowanie sadzonek — operacja polegająca na układaniu sadzonek w pojemnikach (wielolatek — w balotach) i zabezpieczeniu ich korzeni przed wyschnięciem (np. przez okrycie mchem lub tkaniną).

(3.3.62) przewóz sadzonek — operacja polegająca na dostarczaniu sadzonek luzem lub w opakowaniu ze szkółki lub miejsca czasowego przechowywania do miejsca sadzenia w uprawie.

3.4. Elementy cyklu produkcyjnego hodowania drzewostanów

(3.4.1) odnawiania naturalne lasu — cykl operacyjny prowadzący do uzyskania nowej generacji lasu z samosiewu przy stopniowym usuwaniu wyznaczonych drzew i ranieniu gleby.

(3.4.2) wyznaczanie drzew do usuwania — operacja wg (3.2.4).

(3.4.3) ranienie gleby — operacja polegająca na mechanicznym (np. za pomocą jeża leśnego) lub ręcznym, punktowym rozrywaniu pokrywy zielnej pod drzewostanem w celu stworzenia warunków do skielkowania nasionom opadającym z drzew.

(3.4.4) usuwanie drzewa z drzewostanu — operacja wg (3.5.7) wykonywana w określonych odstępach czasu w celu umożliwienia prawidłowego powstania samosiewu i jego dalszego rozwoju.

(3.4.5) odnawianie sztuczne lasu — cykl operacyjny polegający na przygotowaniu powierzchni po wyciętym drzewostanie pod uprawę, wykonaniu określonych melioracji agrotechnicznych i założeniu uprawy.

(3.4.6) przygotowanie powierzchni pod uprawę — zespół operacji polegający na oczyszczaniu terenu i odsłanianiu mineralnej gleby w celu wykonania siewu lub sadzenia. Wykonuje się w powiązaniu z cyklem operacyjnym wg (3.7.1).

(3.4.7) oczyszczanie terenu pod uprawę — operacja wg (3.2.6).

(3.4.8) orka pełna gleby pod uprawę — operacja wg (3.2.7).

(3.4.9) usuwanie korzeni z gleby pod uprawę — operacja wg (3.2.8).

(3.4.10) wyorywanie bruzd — operacja polegająca na rozcinaniu i podcinaniu na określonej głębokości wierzchniej warstwy gleby z pokrywą roślinną (np. za pomocą dwuodkładnicowego pługa leśnego), odwracaniu jej i odkładaniu po obu stronach bruzd wyorywanych w określonym odstępnie, umożliwiającą posadzenie sadzonek do mineralnej gleby i zabezpieczenie ich przed konkurencją chwastów w pierwszym okresie rozwoju.

(3.4.11) spulchnianie bruzd — operacja polegająca na zruszaniu gleby w wyoranej bruzdzie pasem o określonej szerokości i na określonej głębokości w celu polepszenia warunków rozwoju wysadzonym sadzonkom.

(3.4.12) wykonywanie talerzy lub tarcz — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym zdzieraniu i usuwaniu darni oraz spulchnianiu gleby na placówkach o określonym kształcie i wymiarach, rozmieszczonych na powierzchni, o określonej więźbie w celu jak w operacji wg (3.4.10).

(3.4.13) wykonywanie jamek — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym (np. świdrem) kopaniu dołków o określonych wymiarach i w określonej więźbie w celu posadzenia wieloletnich sadzonek lub umożliwienia podsypiania np. próchnicy, gliny przy sadzeniu młodych sadzonek.

(3.4.14) wykonywanie kopczyków — operacja polegająca na formowaniu obłożonych darnią podwyższeń z gleby w kształcie ściętego stożka o określonych wymiarach i rozmieszczonych w przyjętej więźbie, wykonywana na gruntach o nadmiernym uwilgotnieniu w celu zapewnienia sadzonkom lepszych warunków powietrznych w glebie.

(3.4.15) naorywanie wałków, rabatowałków lub rabat — operacja polegająca na formowaniu zagonów o określonej szerokości z gleby wyoranej lub wykopanej z rozdzielających te zagony bruzd (rowków) o określonej głębokości i szerokości, wykonywana przede wszystkim na gruntach z nadmiarem wody w celu poprawienia wodnych i powietrznych warunków dla rozwoju sadzonek.

(3.4.16) likwidowanie rudawca — operacja polegająca na wydobywaniu na powierzchnię, rozkruszaniu i mieszaniu rudawca (rudy łakowej) z glebą powierzchniową za pomocą ciężkiego sprzętu lub materiałów wybuchowych w celu poprawienia warunków wodnych i powietrznych dla sadzonek.

(3.4.17) melioracje agrotechniczne — zespół operacji polegający na poprawieniu struktury i zasobności gleby przed lub po założeniu uprawy, np. przez wapnowanie, nawożenie, torfowanie.

(3.4.18) wapnowanie gleby pod uprawę — operacja wg (3.3.17)

(3.4.19) nawożenie mineralne gleby w uprawie — operacja wg (3.3.12).

(3.4.20) kompostowanie gleby w uprawie — operacja wg (3.3.16).

(3.4.21) łubinowanie gleby w uprawie — operacja polegająca na wysiewaniu łubinu w międzyrzędach głównie w dwuletnich uprawach w celu wzbogacenia gleby w azot i składniki organiczne, poprawienia w niej warunków wilgotnościowych oraz utrudnienia rozwoju chwastów (tłumienia ich).

(3.4.22) ściółkowanie gleby w uprawie — operacja wg (3.3.41).

(3.4.23) torfowanie gleby w uprawie — operacja polegająca na pokrywaniu gleby warstwą torfu określonej grubości i przemieszaniu go z glebą, stosowana przede wszystkim na bezpróchniczych glebach piaszczystych w celu poprawienia warunków wilgotnościowych w glebie i wzbogacenia jej w składniki organiczne.

(3.4.24) podsypywanie torfu (lub gliny) do jamek — operacja polegająca na wsypywaniu określonej ilości torfu (gliny) do jamki przed posadzeniem sadzonki wykonywana na glebach piaszczystych i w celu jak przy operacji wg (3.4.23).

(3.4.25) wykładanie chrustu w uprawie — operacja polegająca na rozkładaniu w międzyrzędach gałęzi lub małych drzewek iglastych (np. wycinanych przy czyszczeniu upraw) stosowana na ubogich siedliskach w celu wzbogacenia gleby w składniki organiczne i zmniejszenia parowania wody.

(3.4.26) piaskowanie gleby w uprawie — operacja polegająca na dodawaniu piasku do gleby wokół sadzonki, wykonywana na glebach torfowych w celu zabezpieczenia sadzonek przed wysadzaniem przez mróz.

(3.4.27) zakładanie uprawy — zespół operacji polegający na wysadzaniu sadzonek lub wysiewaniu nasion.

(3.4.28) wysadzanie sadzonek w uprawie — operacja wg (3.2.18).

(3.4.29) siew nasion w uprawie — operacja polegająca na wykonaniu siewu rzędowego wg (3.3.33).

(3.4.30) zalesianie nieużytków i gruntów porolnych — cykl operacyjny polegający na przygotowaniu i zalesianiu gruntów porolnych i różnych nieużytków.

ków (np. lotnych piasków, zboczy, wąwozów, terenów zabagnionych, hałd przemysłowych i zwałowisk górniczych).

(3.4.31) przygotowanie lotnych piasków do zalesiania — zespół operacji polegający na zbudowaniu powierzchni lotnych piasków płotkami, darniowaniu, chrustowaniu lub na zakładaniu żywopłotów na wydmach.

(3.4.32) płotkowanie wydm — operacja polegająca na ustawianiu na wydmie w określonych odstępach płotków (np. ze słomy, trociny, chrustu, jałowca) tworzących siatkę prostokątną lub kwadratową w celu zahamowania przesypywania piasku przez wiatr.

(3.4.33) darniowanie wydm — operacja polegająca na wykładaniu darni o określonych wymiarach w prostopadłych do siebie rzędach tworzących kratę o przyjętych wymiarach boków, wykonywana w celu zmniejszenia ruchu piasku pod działaniem wiatru.

(3.4.34) chrustowanie wydm — operacja polegająca na układaniu z chrustu pasów równoległych lub przecinających się pod kątem prostym, rozmieszczonych na wydmie w określonych odstępach w celu zapobiegania przesypywaniu piasku przez wiatr.

(3.4.35) glinowanie wydm — operacja polegająca na pokrywaniu powierzchni wydmy w jesieni warstwą gliny o określonej grubości w celu unieruchomienia piasku i polepszenia jego właściwości fizycznych.

(3.4.36) zakładanie żywopłotów na wydmie — operacja polegająca na poziomym układaniu i przysypywaniu żywokołów gatunków łatwo wytwarzających korzenie (np. wierzby kaspijskiej) w bruzdach równoległych do siebie lub przecinających się w określonych odstępach wykonywana w celu ograniczenia ruchu piasku.

(3.4.37) przygotowanie zboczy i skarp do zalesiania — zespół operacji polegający na trasowaniu zboczy, wykonywaniu rowków zbierających wodę, zabudowaniu płotkami lub ustalaniu zboczy trawą.

(3.4.38) tarasowanie zboczy — operacja polegająca na wykonywaniu w glebie na zboczu poziomych wcięć o określonych wymiarach i w określonych odstępach równoległe do warstwicy, wykonywana na zboczach o spadku większym niż 30% w celu zatrzymywania gleby niesionej przez wodę.

(3.4.39) rowkowanie zboczy — operacja polegająca na kopaniu na zboczu równoległe do warstwicy rowków o określonych wymiarach i w określonych od-

stępach, wykonywana na zboczach o spadku do 30⁰₀ w celu zbierania (zatrzymywania) spływającej wody opadowej.

(3.4.40) umacnianie zboczy płotkami — operacja polegająca na zabudowaniu zbocza prostopadle do kierunku spadku odcinkami płotków (np. z chrustu, faszyny) o określonej długości i wysokości w odstępie pionowym zależnym od nachylenia zbocza, wykonywana w celu zatrzymania zsuwającej się ziemi.

(3.4.41) ustalanie zboczy trawą — operacja polegająca na obsiewaniu zboczy trawami w celu zapobiegania spływowi gleby z wodą opadową.

(3.4.42) przygotowanie terenu zabagnionego do zalesiania — zespół operacji polegający na odnawianiu terenu, wykonywaniu rabat, rabatowalków lub kopczyków oraz wapnowaniu gleby.

(3.4.43) odwadnianie terenu zabagnionego — operacja polegająca na kopaniu powierzchniowych rowów o wymiarach (przekrojach) i odstępach zależnych od stopnia zabagnienia w celu odprowadzenia nadmiaru wody.

(3.4.44) naorywanie rabatowalków i rabat — operacja wg (3.4.15).

(3.4.45) wykonywanie kopczyków — operacja wg (3.4.14).

(3.4.46) wapnowanie gleby — operacja wg (3.3.17).

(3.4.47) przygotowanie hałd przemysłowych i zwałowisk górniczych do zalesiania — zespół operacji polegający na wyrównaniu terenu oraz zmianie właściwości materiału hałdy lub zwałowiska przez dodawanie gleby produkcyjnej, wapnowanie, szczepienie glebą leśną, ustalanie powierzchni trawą lub preparatami chemiczno-organicznymi.

(3.4.48) wyrównanie hałdy lub wysypiska — operacja polegająca na niwelowaniu nierówności hałdy lub wysypiska za pomocą sprzętu mechanicznego w celu ułatwienia sadzenia.

(3.4.49) dodawanie gleby produkcyjnej — operacja polegająca na pokrywaniu powierzchni hałdy lub zwałowiska warstwą gleby produkcyjnej o określonej grubości i zmieszaniu tej gleby z wierzchnią warstwą materiału tworzącego hałdę lub zwałowisko w celu stworzenia korzystniejszych warunków rozwoju dla sadzonek.

(3.4.50) wapnowanie gleby — operacja wg (3.3.17).

(3.4.51) szczepienie gleby próchnicą leśną — operacja polegająca na dawaniu określonej ilości próchnicy leśnej do jamek przy sadzeniu sadzonek drzew leśnych w celu polepszenia warunków rozwojowych tym sadzonkom.

(3.4.52) ustalanie hałdy lub zwałowiska trawą — operacja wg (3.4.41).

(3.4.53) ustalanie hałdy lub zwałowiska preparatami chemicznymi — operacja polegająca na spryskiwaniu powierzchni hałdy lub zwałowiska określoną ilością preparatu (roztworu określonych związków chemicznych z domieszką nasion określonych roślin) w celu uzyskania pokrywy roślinnej i zapobiegania erozji wodnej.

(3.4.54) przygotowanie gleb porolnych do zalesiania — zespół operacji polegający na wyorywaniu bruzd, naorywaniu wałków, wykonywaniu jamek i szczepieniu gleby próchnicą leśną.

(3.4.55) wyorywanie bruzd na glebach porolnych — operacja wg (3.4.10).

(3.4.56) naorywanie wałków na glebach porolnych — operacja wg (3.4.15).

(3.4.57) wykonywanie jamek na glebach porolnych — operacja wg (3.4.13).

(3.4.58) szczepienie gleby porolnej glebą leśną — operacja wg (3.4.51).

(3.4.59) zalesianie — zespół operacji polegający na wysadzaniu sadzonek lub wysiewaniu nasion na gruntach porolnych lub nieużytkach.

(3.4.60) wysadzanie sadzonek przy zalesianiu — operacja wg (3.2.18).

(3.4.61) siew nasion przy zalesianiu — operacja polegająca na wykonywaniu siewu rzędowego wg (3.3.33) nasion określonych gatunków.

(3.4.62) pielęgnowanie upraw — cykl operacyjny polegający na spulchnianiu gleby, zwalczaniu chwastów, chorób i szkodników oraz wykonywaniu poprawek i uzupełnień.

(3.4.63) spulchnianie gleby w uprawie — operacja wg (3.3.37) na powierzchni przygotowanej przez pełną orkę.

(3.4.64) wycinanie chwastów w uprawie — operacja polegająca na ręcznym (np. kosą leśną) lub mechanicznym ścinaniu chwastów, odbitek korzeniowych i siewek nie pożądanych w uprawie gatunków drzew na całej szerokości

międzyrzędów lub tylko wokół sadzonek w celu zwolnienia ich od konkurencji chwastów.

(3.4.65) opryskiwanie pestycydami sadzonek w uprawie — operacja wg (3.3.39).

(3.4.66) wykonanie poprawek w uprawie — operacja polegająca na ręcznym sadzeniu wg (3.2.18) sadzonek określonego wieku w miejscach wypadów w celu uzyskania równomiernego rozmieszczenia drzewek w młodniku.

(3.4.67) wykonanie uzupełnień w odnowieniach naturalnych — operacja polegająca na ręcznym sadzeniu wg (3.2.18) sadzonek gatunków niedostatecznie reprezentowanych w celu uzyskania właściwego składu gatunkowego w przyszłym drzewostanie.

(3.4.68) przerzedzenie odnowień naturalnych i z siewu — operacja polegająca na usuwaniu w określonym czasie i w przyjęty sposób nadmiernej liczby siewek w celu stworzenia pozostałym, właściwych warunków rozwojowych.

(3.4.69) pielęgnowanie drzewostanu — cykl operacyjny polegający na przerzedzaniu drzewostanów, wprowadzaniu podszytów, nawożeniu mineralnym, zwalczaniu szkodników oraz podkrzesywaniu drzew.

(3.4.70) wyznaczanie czyszczeń i trzebieży — operacja polegająca na okresowym wyznaczaniu w drzewostanie do usunięcia drzew chorych, źle ukształtowanych oraz część drzew zdrowych, w określonym rozmiarze wykonywana w połączeniu z cyklem operacyjnym wg (3.5.5) w celu stworzenia drzewom najlepszym, optymalnych warunków rozwoju w przerzedzonym drzewostanie.

(3.4.71) wprowadzanie podszytów — operacja polegająca na sadzeniu sadzonek wg (3.2.18) w drzewostanie określonego wieku przede wszystkim na uboższych siedliskach w celu poprawienia warunków glebowych i sanitarnych.

(3.4.72) nawożenie mineralne gleby w drzewostanie — operacja wg (3.3.12).

(3.4.73) opryskiwanie (lub opylanie) drzewostanu — operacja polegająca na opryskiwaniu (lub opylaniu) drzewostanu (przeważnie z samolotu) insektycydami w celu zniszczenia nadmiernie rozmnożonych szkodników owadzych.

(3.4.74) podkrzesywanie drzew — operacja polegająca na obcinaniu sęków oraz gałęzi w dolnej części korony przy użyciu narzędzi ręcznych lub specjalnych maszyn w celu uzyskania drewna o wyższej wartości technicznej.

3.5. Elementy cyklu produkcyjnego pozyskiwania drewna w cięciach rębnych i trzebieżach

(3.5.1) przygotowanie powierzchni objętej cięciami — cykl operacyjny polegający na wyznaczaniu powierzchni objętej cięciami i udostępnianiu jej do pracy przy pozyskiwaniu drewna.

(3.5.2) wyznaczanie powierzchni objętej cięciami — operacja polegająca na oznaczaniu drzew granicznych (w cięciach zupełnych) lub drzew przeznaczonych do wycięcia (w cięciach częściowych) przez zaciosy na korze, odbiciu cechówki i malowaniu pierścieni na pniach.

(3.5.3) usuwanie podszytu z powierzchni objętej cięciami — operacja polegająca na wycięciu i usunięciu podszytu w cięciach zupełnych z całej powierzchni objętej cięciami, w cięciach częściowych — z gniazd lub z bezpośredniego otoczenia drzewa przeznaczonego do ścięcia.

(3.5.4) przygotowanie szlaków zrywkowych — operacja polegająca na wycinaniu drzew równo z powierzchnią ziemi na pasach o szerokości od 2 do 3 m, przecinających drzewostan w odstępach zależnych od stosowanej technologii pozyskiwania drewna i ukształtowania terenu.

(3.5.5) ścinka i obróbka drewna — cykl operacyjny polegający na ścinaniu drzew i przygotowaniu drewna dla odbiorców; obejmuje operacje związane z obróbką mechaniczną, wykonywane na powierzchni objętej cięciami i na składnicach drewna.

(3.5.6) przygotowanie stanowiska roboczego — operacja polegająca na odgarnianiu śniegu wokół drzewa, uprzątnięciu ścieżek bezpieczeństwa, usuwaniu runa i ściółki oraz korowaniu szyi korzeniowej i obcięciu gałęzi zawadzających.

(3.5.7) ścinka drewna — operacja polegająca na ścinaniu i obalaniu drzewa na ziemię obejmująca również, w zależności od stosowanej technologii, usuwanie napływów korzeniowych, klinowanie, wyrównywanie czoła odziomka itp.

(3.5.8) ściąganie drzewa zawieszzonego — operacja polegająca na obalaniu na ziemię drzewa, które padając podczas ścinki oparło się na sąsiednim drzewie stojącym.

(3.5.9) okrzesywanie drzewa — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym odcinaniu gałęzi i wierzchołka od pnia ściętego drzewa.

(3.5.10) manipulacja drewna — operacja polegająca na rozmierzaniu pnia i konarów na odcinki o określonych wymiarach i jakości oraz na oznaczaniu miejsc przecięcia.

(3.5.11) przerzynka drewna — operacja polegająca na poprzecznym przerynaniu pnia i konarów w miejscach oznaczonych w trakcie manipulacji.

(3.5.12) łupanie drewna — operacja polegająca na dzieleniu na szczapy wyrzynków drewna przeznaczonych na drewno stosowe.

(3.5.13) korowanie drewna — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym usuwaniu z powierzchni drewna kory lub kory i łyka w całości lub częściowo.

(3.5.14) wykrzesywanie gałęzi — operacja polegająca na odcinaniu gałązek i wierzchołka od gałęzi.

(3.5.15) wyrób wiązek gałęzi — operacja polegająca na przecinaniu wykrzesanych gałęzi na odcinki (np. o długości 2 m) i wiązaniu ich w wiązki (np. o średnicy 20 cm).

(3.5.16) zrębkowanie — operacja polegająca na mechanicznym rozdrabnianiu drewna na kawałki o określonych wymiarach (zrębki).

(3.5.17) odbiór drewna — operacja polegająca na pomiarze, klasyfikowaniu i cechowaniu drewna.

(3.5.18) uprzątanie powierzchni po ścinie i obróbce drewna — operacja polegająca na gromadzeniu w stosy i usuwaniu z drzewostanu gałęzi i odpadów zrębowych lub na spalaniu ich w przypadku braku nabywcy.

(3.5.19) transport leśny drewna — cykl operacyjny polegający na przemieszczaniu drewna z powierzchni objętej cięciami do punktu odbiorczego (np. do składnicy spedycyjnej, zakładu przemysłowego).

(3.5.20) wyciąganie drewna z drzewostanu — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym przemieszczaniu drewna lub drzew od pnia, do szlaku zrywkowego.

(3.5.21) zrywka drewna — operacja polegająca na przemieszczaniu całych drzew, strzał lub części strzał, z powierzchni objętej cięciami do punktów załadowniczych położonych przy drogach dostępnych dla pojazdów wywozowych.

(3.5.22) podwóz drewna z lasu — operacja polegająca na przemieszczaniu drewna pojazdem kołowym od punktu składowania drewna zerwanego z drzewostanu do punktu załadowczego na pojazd wywozowy stosowana w przypadku, gdy pojazd ten nie dociera do punktu składowania zerwanego drewna (np. przez zły stan drogi, względ ekonomiczny).

(3.5.23) załadunek drewna na pojazd kołowy — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym przemieszczaniu drewna z miejsca składowania w punktach załadowczych (np. na składnicach zrębowych, manipulacyjnych) na pojazd wywozowy.

(3.5.24) wywóz drewna — operacja polegająca na przemieszczaniu drewna pojazdami drogowymi (motorowymi, konnymi) lub kolejkami leśnymi z punktów załadowczych do składnic docelowych (np. spedycyjnych zakładu przemysłowego).

(3.5.25) wyładunek drewna z pojazdu kołowego — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym przemieszczaniu drewna z pojazdu wywozowego na miejsce składowania na składnicach docelowych lub przejściowych.

(3.5.26) spław drewna — cykl operacyjny polegający na przemieszczaniu drewna drogą wodną z bindug do składów odbiorcy.

(3.5.27) staczanie drewna — operacja polegająca na przemieszczaniu drewna z miejsca składowania do miejsca łączenia go na wodzie w tafle i tratwy.

(3.5.28) formowanie tafli — operacja polegająca na grupowaniu kłód lub dłużyc na wodzie i łączeniu ich w zestaw — tafle.

(3.5.29) formowanie tratwy — operacja polegająca na łączeniu poszczególnych tafli w tratwę.

(3.5.30) pływanka — operacja obejmująca zespół czynności wykonywanych w czasie splawu na wodach bieżących w celu doprowadzenia tratwy do składu odbiorcy.

(3.5.31) holowanie tratwy — operacja wykonywana za pomocą mechanicznej lub żywej siły pociągowej, umożliwiająca ruch tratwy po wodzie.

(3.5.32) rozbijanie tratwy — operacja polegająca na rozłączaniu na składowisku wodnym odbiorcy sztuk drewna wchodzących w skład tratwy w celu umożliwienia manipulowania pojedynczymi kłodami lub dłużycami.

(3.5.33) składowanie i konserwacja drewna — cykl operacyjny polegający na przechowywaniu drewna, przeważnie na składnicach, w sposób zapobiegający jego deprecjacji.

(3.5.34) mygłowanie drewna — operacja polegająca na układaniu dłużyc i kłód na legarach w stosy (mygły) w sposób zapobiegający infekcji przez grzyby i owady oraz samoczynnemu rozsuwaniu się stosu lub staczaniu się pojedynczych sztuk drewna.

(3.5.35) ustawianie drewna stosowego — operacja polegająca na układaniu np. wałków lub szczap na legarach w stos wymiarowy, w sposób zapobiegający infekcji przez grzyby i owady oraz rozsuwaniu się stosu.

(3.5.36) malowanie czoła — operacja polegająca na pokrywaniu poprzecznego przekroju drewna — czoła substancją płynną, przede wszystkim w celu utrudnienia wysychania drewna i ochrony przed bezpośrednim działaniem promieni słonecznych.

(3.5.37) wbijanie esów — operacja polegająca na wbijaniu w czoła dłużyc, kłód lub wyrzynków pasów metalowych lub z tworzyw sztucznych w celu zapobiegania rozszerzaniu się pęknięć drewna.

(3.5.38) zraszanie drewna — operacja polegająca na nawilżaniu sztucznym deszczem drewna znajdującego się w stosach w celu utrzymywania drewna w stanie dużej wilgotności przeciwdziałającej czynnikom destrukcyjnym (np. owadom, grzybom).

(3.5.39) opryskiwanie drewna — operacja polegająca na opryskiwaniu drewna substancją antyseptyczną w celu zabezpieczenia go przed niszczącym działaniem grzybów i owadów.

(3.5.40) spedycja drewna — cykl operacyjny polegający na wysyłce do odbiorcy drewna o określonych wymiarach i jakości.

(3.5.41) rozszczepianie stosu (mygły) — operacja polegająca na odtaczaniu poszczególnych sztuk drewna ze stosu i układaniu ich w jednej warstwie w celu umożliwienia dalszych prac związanych ze spedycją lub wyrobem drewna.

(3.5.42) podwóz drewna na składnicy — operacja polegająca na przemieszczaniu drewna między stanowiskami pracy za pomocą pojazdów kołowych (np. ładowarką ciągnikową, wozem konnym).

(3.5.43) podciąganie drewna — operacja polegająca na przemieszczaniu drewna między stanowiskami pracy za pomocą urządzeń linowych (np. wciągarek lub koni).

(3.5.44) podtaczanie drewna — operacja polegająca na przemieszczaniu drewna między stanowiskami pracy za pomocą narzędzi ręcznych (np. obrętków, capin).

(3.5.45) załadunek drewna na wagon — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym przemieszczaniu drewna z rampy załadowniczej na wagon oraz na ścisłym ułożeniu i umocowaniu.

3.6. Elementy cyklu produkcyjnego pozyskiwania drewna w czyszczeniach

(3.6.1) przygotowanie powierzchni objętej cięciami — cykl operacyjny wg (3.5.1).

(3.6.2) przygotowanie szlaków zrywkowych — operacja wg (3.5.4).

(3.6.3) wyznaczanie drzew do wycięcia — operacja wg (3.4.70).

(3.6.4) ścinka i obróbka drewna — cykl operacyjny wg (3.5.5).

(3.6.5) przygotowanie drzewa do wycięcia — operacja polegająca na podkrzesywaniu drzewa przeznaczonego do ścięcia i drzew znajdujących się w jego najbliższym otoczeniu.

(3.6.6) ścinka drzewa — operacja polegająca na ścinaniu i obalaniu drzewa ręcznie lub za pomocą maszyny ścinkowej poruszającej się po szlaku zrywkowym.

(3.6.7) okrzesywanie drzewa — operacja wg (3.5.9), w wyniku której otrzymuje się tyczkę w całej długości.

(3.6.8) wyrób wiązek (tyczek) — operacja polegająca na przecinaniu strzał na odcinku, np. o długości 2 m, i wiązaniu ich w wiązki (np. o średnicy 20 cm).

(3.6.9) zrębkowanie — operacja wg (3.5.16) stosowana do okrzęsanych strzał lub całych drzew (zrębki zielone).

(3.6.10) transport leśny drewna — cykl operacyjny wg (3.5.19).

(3.6.11) wyciąganie drewna z drzewostanu — operacja wg (3.5.20).

(3.6.12) zrywka drewna — operacja wg (3.5.21) stosowana do strzał lub całych drzew.

(3.6.13) wywóz drewna — operacja wg (3.5.24).

(3.6.14) składowanie i konserwacja drewna — cykl operacyjny wg (3.5.33).

(3.6.15) ustawianie drewna stosowego — operacja wg (3.5.35) stosowana do tyczek dostarczonych luzem lub w wiązkach.

(3.6.16) zraszanie drewna — operacja wg (3.5.38).

(3.6.17) spedycja drewna — cykl operacyjny wg (3.5.40).

(3.6.18) podwóz drewna na składnicy — operacja wg (3.5.42).

(3.6.19) załadunek drewna na wagon — operacja wg (3.5.45).

3.7. Elementy cyklu produkcyjnego pozyskiwania karpiny przez karczowanie karp

(3.7.1) karczowanie karp i wyrób karpiny — cykl operacyjny, polegający na wydobywaniu z ziemi i obróbce karp po ściętych drzewach w celu pozyskania karpiny dojrzałej (na powierzchni zalesionej), karpiny świeżej (na powierzchni niezalesionej) lub usunięcia ich z powierzchni przeznaczonej np. pod szkółkę.

(3.7.2) przygotowanie karpy do wydobycia — operacja polegająca na częściowym cdkopywaniu karpy i podcinaniu niektórych korzeni.

(3.7.3) przecinanie karpy w ziemi — operacja wykonana przed wydobyciem karpy z ziemi, polegająca na rozcięciu jej za pomocą narzędzi zawieszonych na ciągniku.

(3.7.4) wydobywanie karpy z ziemi — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym wyciąganiu albo wyważaniu pociętej lub całej karpy z ziemi.

(3.7.5) oczyszczanie karpy — operacja polegająca na usuwaniu ziemi z karpy i odcinaniu cienkich korzeni (np. za pomocą ręcznych narzędzi).

(3.7.6) łupanie karpy — operacja polegająca na ręcznym lub mechanicznym rozłupywaniu wydobytych karp na części odpowiadające wymaganiom normy na karpinę.

(3.7.7) transport leśny drewna — cykl operacyjny wg (3.5.19).

(3.7.8) zrywka karp — operacja polegająca na przemieszczaniu karp z miejsca wydobycia do miejsca dalszej obróbki przy drodze wywozowej.

(3.7.9) zrywka karpiny — operacja polegająca na przemieszczaniu karpiny z miejsca wydobycia karp do drogi wywozowej.

(3.7.10) wywóz karpiny — operacja wg (3.5.24).

(3.7.11) ustawianie drewna stosowego — operacja wg (3.5.35).

(3.7.12) spedycja karpiny — cykl operacyjny wg (3.5.40).

(3.7.13) podwóz karpiny na składnicy — operacja wg (3.5.42).

(3.7.14) załadunek karpiny na wagon — operacja wg (3.5.45).

3.8. Elementy cyklu produkcyjnego pozyskiwania karpiny przez karczowanie drzew

(3.8.1) przygotowanie powierzchni objętej pozyskaniem drewna — cykl operacyjny wg (3.5.1).

(3.8.2) wyznaczanie powierzchni objętej pozyskaniem drewna — operacja wg (3.5.2).

(3.8.3) usuwanie podszytu z powierzchni objętej pozyskaniem drewna — operacja wg (3.5.3).

(3.8.4) karczowanie drzew i wyrób karpiny — cykl operacyjny polegający na obalaniu całych drzew i przygotowaniu karpiny świeżej dla odbiorcy.

(3.8.5) obalanie drzewa z korzeniami — operacja, polegająca na wyważaniu z ziemi i obalaniu całego drzewa z korzeniami za pomocą urządzeń linowych lub spycharki.

(3.8.6) odcięcie karp — operacja polegająca na odpiłowywaniu karp od pnia obalonego drzewa.

(3.8.7) oczyszczanie karp — operacja wg (3.7.5).

(3.8.8) łupanie karp — operacja wg (3.7.6).

(3.8.9) transport leśny drewna — cykl operacyjny wg (3.5.19).

(3.8.10) zrywka drewna — operacja wg (3.5.21) w przypadku przemieszczania całych drzew z korzeniami.

- (3.8.11) zrywka karpny** — operacja wg (3.7.8).
- (3.8.12) zrywka karpiny** — operacja wg (3.7.9).
- (3.8.13) wywóz karpiny** — operacja wg (3.5.24).
- (3.8.14) ustawianie drewna stosowego** — operacja wg (3.5.35).
- (3.8.15) spedycja karpiny** — cykl operacyjny wg (3.5.40).
- (3.8.16) podwóz karpiny na składnicy** — operacja wg (3.5.42).
- (3.8.17) załadunek karpiny na wagon** — operacja wg (3.5.45).

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Badawczy Leśnictwa, Branżowy Ośrodek Normalizacyjny.

2. Autorzy projektu normy —

prof. Kazimierz Czereyski	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
mgr inż. Wiesław Dziubak	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
mgr inż. Stefan Kocięcki	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
doc. dr Leszek Monkielewicz	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
doc. dr Tadeusz Partyka	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
mgr inż. Józef Rybczyński	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
dr inż. Ryszard Sobczak	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
mgr inż. Stanisław Stankis	— Naczelny Zarząd Lasów Państwowych,
mgr inż. Wiesław Strzelecki	— Instytut Badawczy Leśnictwa,
mgr inż. Zbigniew Woziński	— Instytut Badawczy Leśnictwa.

3. Wydanie 2 — stan aktualny: wrzesień 1988 — bez zmian.